

Esimerkkejä renkaista

Esimerkki. (LUKURENKAAT) Kokonaisluvut $\mathbb{Z}$, rationaaliluvut $\mathbb{Q}$, reaaliluvut $\mathbb{R}$ ja kompleksiluvut $\mathbb{C}$ ovat renkaita tavallisen yhteenlaskun ja kertolaskun suhteen. Nämä renkaat ovat kommutatiivisia. Kaikkien näiden renkaiden ykkösalkio on kokonaisluku 1 ja nolla-alkio luku 0.

Myös kolmikko $(\mathbb{Z}[i], +, \cdot)$, missä

$$\mathbb{Z}[i] = \{a + bi \mid a, b \in \mathbb{Z}\}$$

ja operaatiot $+$ ja $\cdot$ ovat tavallinen yhteen- ja kertolasku, on rengas. Todistetaan ensin, että $(\mathbb{Z}[i], +)$ on ryhmä. $\mathbb{Z}[i]$ on selvästi suljettu operaation $+$ suhteen. Tavallisena lukujen yhteenlaskuna operaatio $+$ on assosiatiivinen ja kommutatiivinen joukossa $\mathbb{Z}[i]$. Kun vielä huomataan, että 0 on neutraali-alkio ja alkion $a + bi \in \mathbb{Z}[i]$ vasta-alkio on $-a - bi$, niin saadaan, että $(\mathbb{Z}[i], +)$ on Abelin ryhmä. Renkaan $(\mathbb{Z}[i], +, \cdot)$ ykkösalkio on 1. On selvää, että operaatio $\cdot$ joukossa $\mathbb{Z}[i]$ on assosiatiivinen ja toteuttaa distributiivilait. Lisäksi operaatio $\cdot$ on kommutatiivinen.

Joukkoa $\mathbb{Z}[i]$ sanotaan *Gaussin kokonaisluvuiksi*.

Esimerkki. (MATRIISIRENKAAT) Reaali-alkioisten neliömatriisien joukko $\mathcal{M}_n(\mathbb{R})$ muodostaa renkaan matriisien yhteenlaskun ja matriisitulon suhteen. Sivulla Esimerkkejä ryhmistä 2 todettiin, että $(\mathcal{M}_n(\mathbb{R}), +)$ on Abelin ryhmä. Joukko $\mathcal{M}_n(\mathbb{R})$ on suljettu matriisitulon suhteen, sillä aina reaali-lukujen summa ja tulo on reaali-luku. Sivun Matriisitulon ominaisuuksia lauseiden nojalla matriisitulo on assosiatiivinen ja toteuttaa distributiivilait. Renkaan ykkösalkio on identiteettimatriisi I_n .

Muita vastaavia ryhmiä muodostavat neliömatriisit yli kokonaislukujen $\mathcal{M}_n(\mathbb{Z})$, yli rationaalilukujen $\mathcal{M}_n(\mathbb{Q})$ ja yli kompleksilukujen $\mathcal{M}_n(\mathbb{C})$ matriisien yhteenlaskun ja matriisitulon suhteen. Tarkista, että nämä joukot ovat suljettuja kyseisten operaatioiden suhteen.

Mainitut matriisirenkaat ovat epäkommutatiivisia, kun $n > 1$.

Esimerkki. (FUNKTIORENKAAT) Funktiojoukko

$$C[a, b] = \{f : [a, b] \rightarrow \mathbb{R} \mid f \text{ jatkuva}\}$$

on rengas funktioiden pisteittäisen yhteen- ja kertolaskun suhteen:

$$(f + g)(x) = f(x) + g(x), \quad (fg)(x) = f(x)g(x) \quad \forall x \in [a, b].$$

Käymällä läpi ryhmäpostulaatit on helppo todeta, että $(C[a, b], +)$ on Abelin ryhmä, neutraali-alkiona on funktio $f_0(x) = 0$ kaikilla $x \in [a, b]$. Renkaan $C[a, b]$ ykkösalkio on funktio $f(x) = 1$ kaikilla $x \in [a, b]$. Rengaspostulaattien toteutuminen nähdään helposti.

Linkit:

Rengas

Matriisi

Yksinkertaisia matriiseja

Esimerkkejä ryhmistä 2

Matriisitulon ominaisuuksia